

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО СМИРНЕНСКИ”,
с. ПРИСТОЕ, общ. КАОЛИНОВО,
ул. „Аврора” № 6, тел: 05361/2249, e-mail: info-2700212@edu.mon.bg

Утвърждавам:
СЕМРА СЕЙФУЛА
Директор

**Училищна програма
по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно
образование за учебната 2024/2025 година
в ОУ „Христо Смирненски“**

*Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с
Протокол № 10 от 12.09.2024 г. и са утвърдени със Заповед № РД--469/13.09.2024 г.
на Директора на училището.*

ВЪВЕДЕНИЕ

Училищната програма по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование урежда:

1. същността и целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
2. начините и формите за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
3. рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;
4. институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение. **Здравното образование** е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето. **Екологичното образование** е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

ЦЕЛИ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са:

1. Изграждане на автономна и активна личност, която: а) разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;
- б) познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализацията се свят;
- в) зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;
- г) осъзнава и цени своята културна идентичност;
- д) взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин; е) изразява обосновавано и критично гражданската си позиция;
- ж) взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;

- з) носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
 - и) подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
 - й) познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
 - к) познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;
 - л) умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства;
2. функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:
- а) възпитава в демократичните ценности;
 - б) насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;
 - в) утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;
 - г) изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;
 - д) създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

НАЧИН И ФОРМИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

В ОУ „Христо Смирненски“ – с. Пристое гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява в:

1. часа на класа;
2. заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;
3. рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование;
4. ученическото самоуправление.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Област на компетентност

Вода, почва, въздух

Знания, умения и отношения

В резултат на обучението ученикът описва основните компоненти в състава на атмосферния въздух и етапите в кръговрата на водата, като коментира значението и важността на всеки компонент (атмосфера, вода, почва) според техните основни функции в

Енергия и климат

природата и значението им за живите организми и за човека;
аргументира нуждата от опазването на чистотата на въздуха, водите и почвата и приноса на всеки отделен човек;
изброява примери за подходи за пестене на вода в семейството и в общността и ги прилага;
коментира взаимната обвързаност на компонентите въздух, вода, почва, растения и животни;
изброява различни източници и начини за производство на енергия и обяснява как те влияят върху състоянието на атмосферата и околната среда;
оценява значението на пестенето на енергия за опазване на природните ресурси и формулира правила за поведение в семейството, в класа, в училището;
коментира дейности от човешкото поведение, които представляват заплаха за озоновия слой, и обяснява начините за предотвратяване на разрушаването му;
описва действието на ултравиолетовите лъчи върху човешкото тяло и начините за предпазване

Биологично разнообразие

коментира някой от основните начини за опазване на природата – различни видове резервати у нас и по света, разумно ползване на ресурсите, поддържане на чистотата в заобикалящата ни среда (вкл. в природни и урбанизирани територии);
изразява своите чувства от срещата с природата, като използва различни художествени средства
обяснява какво са отпадъци и как те са свързани с начина на живот на хората;
описва и групира различните видове битови отпадъци според състава им – органични, пластмаса, хартия/картон, стъкло, метал, дърво, други

Потребление и отпадъци

(текстил, кожа, гуми);
анализира влиянието на замърсяването на околната среда върху здравето на човека;
изброява различни места, които хората замърсяват, обяснява как става това и формулира предложения за промяна;
дава примери за опасни химични вещества и смеси, използвани в ежедневието, и посочва правилните начини за безопасна употреба, съхранение и изхвърляне;

формулира правила за отговорно поведение, свързано с отпадъците, в паралелката, училището, семейството, на улицата, в градинките, в планината, на морето и др.

Общество и околна среда

изброява организации, занимаващи се с опазване на природата;
илюстрира различни места, които хората замърсяват, обяснява как става това и формулира предложения за промяна;
планира и участва в съвместни дейности за опазване на природата.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

Област на компетентност

Културни идентичности

Знания, умения и отношения

В резултат на обучението ученикът познава различни измерения на културата – родова история, бит, обичаи, традиции, фолклор, ролеви модели, ценности; усвоява начални знания, свързани с колективната памет, от областта на литературата, изобразителното изкуство, музиката и др.;
разпознава културно-специфични характеристики на етнически общности у нас.

Културна осъзнатост

формира у себе си емпатични нагласи за разбиране на чуждото поведение;
осъзнава ценността на взаимното обогатяване на културите, произтичащо от позитивни интеркултурни взаимодействия;
отстоява значимостта на културата на неговата общност
умее да идентифицира прояви на нетолерантност в отношенията между представители на различни културни общности;
развива умения за взаимодействие с представители на други културни

Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия

Интеркултурно образование и права на човека

общности във формална (учебна) и неформална (свободно време – изкуство, занаяти, спорт, туризъм и др.) среда; развива умения за сътрудничество в мултикултурни екипи запознат е с международни и национални нормативни документи, отнасящи се до човешките права; развива чувствителност към прояви на дискриминация

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ТЕМАТИЧНИТЕ ОБЛАСТИ ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ В ЧАСА НА КЛАСА

V. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

1. Възпитаване на дисциплинираност и гражданско поведение чрез:
 - 1.1. Учебната, извънкласната и извънучилищната дейност.
Развитие на училищната общност. Срок: през учебната година Отг.: К. ръководители
 - 1.2. Спазване на Правилника за дейността на училището.
Срок: през учебната година Отг. Кл. ръководители, Директор
 - 1.3. Спазване на Правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд. Срок: през учебната година Отг.: Директор
 - 1.4. Провеждане Час на класа на базата на рамковия план за провеждане на часа на класа с активното участие на учениците. Срок: през учебната година Отг.: Класни ръководители
2. Възпитаване на национално самочувствие и продължаване на националните традиции.
 - 2.2. Честване на всички национални и училищни празници.
Срок: през учебната година Отг. Класни ръководители
 - 2.3. Запознаване и спазване на задължителните символи на Р. България и българското училище (национално и училищно знаме, държавен химн, герб, език, конституция).
Срок: през учебната година отг.: Класни ръководители
 - 2.4. Изграждане на система за сътрудничество на родители, училищно настоятелство, културни институции, фирми, организации и др., имащи отношение към възпитанието.
Срок: през учебната година Отг. Класни ръководители
3. Здравно образование и екологично възпитание на учениците
 - 3.1. Провеждане на здравни беседи на учениците
Срок: през учебната година Отг. Медицинско лице
 - 3.2. Разглеждане на здравни теми в Часа на класа- сексуална култура, наркомания, алкохолизъм, здравословен начин на живот и др.
 - 3.3. Озеленяване на класни стаи, фойета и двора на училището Кл. ръководители.
Срок: през учебната година отг.: Класни ръководители срок: 04.2025 г.
 - 3.4. Провеждане на туристически походи и екскурзии Срок: през учебната година отг.: Учители по ФВС
 - 3.5. Мероприятия за почистване на училищните площи и градските градинки около района на училището срок: 29 април 2025г отг.: Класни ръководители

- 3.6.Отбелязване на деня на Земята срок: 22.04.2025 г .отг.: Класни ръководители
- 3.7.Отбелязване на международния ден за опазване на околната среда.
срок: 06.06.2025г.отг.: Класни ръководители
4. Възпитаване в интеркултурна среда.
- 4.1.Провеждане на беседи, свързани със създаване на климат за сътрудничество на етническите и културните групи в класа - Часа на класа. Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители
- 4.2. Създаване на мултикултурни общности, за да се подобрят междугруповите отношения .Срок: през учебната година Отг.: Класни ръководители учители
- 4.3.Организиране на изложби посветени на обичаите и традициите на различните етноси. Срок: май. 2025 – учители Изобразително изкуство
- 4.4. За усвояване на българския книжовен език от ученици, за които българският език не е майчин, се организира допълнително обучение по български език с цел подпомагане на образователното им приобщаване. Срок: ноември 2021 - юни 2022 г.
Отг.: Учители по БЕЛ
5. Развиване на физическата дееспособност
- 5.1.Изготвяне на ученически спортен календар на училището.
- 5.2.Провеждане на спортни празници и турнири. Срок: 17.09.2021г.Отг.: Учителите по ФВС
Срок: през учебната година Отг.: Учител по ФВС
6. Екип за реализиране на програмата (по чл. 19 на Наредба 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование):
За координиране при прилагането на училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в Основно училище „ Христо Смирненски “ отговарят следните работни екипи:
- I. Комисии по организиране и провеждане на училищни празници и ритуали- Културен календар.
- II. Координационен съвет за противодействие на училищния тормоз
- III. Координационен екип за обща личностна подкрепа
- IV. Комисия по спортно-туристическа дейност
- V. Комисия по БДП
- VI. Комисия Защита при бедствия, аварии и катастрофи
7. Направления и дейности за реализиране на програмата.
Направления и дейности за реализиране на Програмата по здравно и екологично образование Срок Отговорници
- I. Предварително проучване и диагностика
1. Справка за здравния статус на учениците
2. Проучване сред учениците по актуална здравна и екологична проблематика - тютюнопушене, наркотици, сексуалност, замърсяване и др., участия в национални скринингови проучвания и анкети.
3. Проучване сред учителите по въпроси, свързани с програмата за здравно и екологично образование.
- 20.09.2024г.
- 21.09.2024 г.
- 27.09.2024г.
- Медицинско лице
- Класни ръководители

II. Научно-методическа подготовка на преподавателите, участващи в реализиране на Програмата.

1. Запознаване на педагогическия състав в училището:
 - Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
 - с училищната програма по здравно и екологично образование;
 2. Работа по методични обединения на тема: "Здравни и екологични аспекти на обучението по отделните учебни предмети"
- 20.10.2024 г. през годината Директор Председатели на ЕКК

III. Здравно образование чрез класно – урочните форми на организация

1. Час на класа (тематични области):
 - ☐ Патриотично възпитание и изграждане на национално самочувствие (1 – 7 клас);
 - ☐ Толерантност и интеркултурен диалог (1- 7 клас);
 - ☐ Финансова и правна грамотност, вкл. и „Моето първо работно място“ (7 клас)
 - ☐ Безопасност и движение по пътищата (1 – 7 клас);
 - ☐ Защитата на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ(1 –7 клас) ;
 - ☐ Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти (1 –7 клас);
 - ☐ Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита (1 – 7 клас);
 - ☐ Кариерно ориентиране (4, 7 клас)
 - ☐ Превенция и противодействие на корупцията (5 – 7 клас).
 2. Здравно и екологично образование чрез обучението по учебните предмети:
Роден край (1 клас); Околен свят (2 клас); Човекът и природата (3 – 6 клас); Биология и ЗО (7, клас); Химия и ООС (7 клас), Физика и астрономия (7 клас), География и икономика (5 – 7 клас); ФВС (1 – 7 клас)
- ### **IV. Извънкласни практически дейности**
1. Хигиенизиране и опазване на училищната среда.
 2. Озеленяване на училищната сграда и училищния двор.
 4. Създаване и поддържане от учениците на кът на здравето в училище.
 5. Изграждане на база данни и библиотечен фонд от научно-методическа литература по проблемите на здравното образование.
 6. Видеофилми на здравна и екологична тематика.
 7. Отбелязване на Деня на Земята – 22. 04.
 7. Конкурси за ученически рисунки по здравни и екологични проблеми. през годината 28.11.2021г. през годината 01.04.2022 г. 21.04.2022 Педагогически и непедagogически колектив Класни ръководители Медицинско лице Учител по биология и ЗО Учители в ГЦОУД Учители по БЗО и ГИ Учител по БЗО и ГИ

VI. Социални дейности

1. Приобщаване на родителите за реализиране на Програмата.
 2. Да се поставят акценти на родителски срещи по класове на тема: "Здравното образование и насилието в училището и обществото"
 3. Съвместна работа с Дирекция „Социално подпомагане“ през годината ноември
- Директор Класни ръководители и учители.,,

8. КОНТРОЛ

1. Контролът по провеждането на възпитателната работа се осъществява от директора на училището.
2. На контрол подлежи цялостната възпитателна дейност, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност на директора.
3. Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на Педагогическия съвет.